

Nuoret ja taide –seminaari 28.4.2009 Tieteiden talolla **Helka-Maria Kinnunen, kommenttipuheenvuoro**

Nuoret ja taide, Myrsky ja laineet

Taiteen ja yhteiskunnan suhteiden eräs nyky-ilmenemismuoto on taiteistuminen. Taide ilmaantuu milloin minnekin ja syntyy uusina hahmoina. Suomen Kulttuurirahaston käynnistämän nuorisohanke Myrskyn kaltaiset projektit edistävät taiteistumista osaltaan. Myrskyn avulla taide tulee entistä useampien ulottuville ja osaksi heidän elämäänsä. Samalla se menettää ja uusintaa laatujaan. Toisinaan taide näyttää muuttuvan toimenpiteeksi. Silloin se ehkä toimii välineenä - mutta onko se sitten enää taidetta?

Taide on tila. Taide on tapahtumisen paikka, se luo tiloja toteutuessaan. Taiteen välittömään läheisyyteen syntyy vaihtoehtoisia kuulemisen ja kuuntelemisen, katsomisen ja näkemisen toimintoja. Taide on toisin havaitsemista ja siitä syntyviä mahdollisuuksia. Tämänpäiväinen taide välttää taiten fakta ja fiktio -tyyppisiä rajoituksia. Taide pelaa ja leikkii todellisuudella ja tunnustuksellisuudella, näin silmin nähden myös Myrskyn synnyttämässä esityksissä ja tapahtumissa, kuten seminaarissa saatiin todistaa.

Kun Myrskyn tapaisia hankkeita esitellään ja niistä tehdään tutkimusta, haasteena on löytää sanoja taiteen tapahtumiselle, sille mitä se on keskeneräisenä, elävänä, vaikuttavana. Tämä käy entistä haastavammaksi, kun taiteellisen toiminnan tavoitteena ei ole lopputulos vaan prosessi ja kun tutkimuksen kohteena on juuri prosessi.

Nuoret ja taide –seminaarissa asiantuntijapuheenvuorot valottivat Myrsky-hanketta useista suunnista. Suomen Kulttuurirahaston tuella käynnistetyissä taidehankkeissa nuoret työstävät löytämiään aiheita omilla ehdoillaan, ammattitaiteilijoiden avulla. Lopputuloksen sijaan tärkeää on toiminta, taide on hankkeissa voimaannuttamisen väline, näin toimintaa luonnehdittiin. Mutta kenelle taide on väline? Entä kenelle se on taidetta? Miten näiden projektien toiminta eroaa taiteellisesta toiminnasta?

Taiteen luonteeseen kuuluu, ettei pysy pelkkänä välineenä vaikka se ensin olisikin sitä, eikä se suostu rajautumaan sektoriksi analyysissa. Taiteen tapa on vuotaa yli, laajentua, elää (ja joskus kuolla). Tästä voi päätellä, että taiteella on enemmän merkityksiä yhteiskunnassa ja ihmisissä todellisuudessa kuin osataan havaita, ja niin pitää ollakin. Taiteen luonteeseen kuuluu sekin, ettei sitä voi kokonaan määritellä. Miksi se on niin?

Taide on kasvupaikka. Se on kasvuympäristö ja tila, jossa kuvitellaan ja leikitään. Taiteellinen toiminta on mahdollisuuksien ja innostumisen paikka, sosiaalisuuden paikka, uskomisen ja välittämisen paikka, rakastumisen paikka, ihmiskasvun paikka. Taiteilijoiden mukanaolo muussa kuin pääroolissa ei välttämättä tee toiminnasta vähemmän taiteellista. Riippuu taiteilijoista, miten ja millaisin välinein he toteuttavat taiteilijantehtävänsä, miten he vievät taiteenalan toimintatapoja sinne missä toimivatkin. Ja lisäksi taiteessa tapahtuu aina jotain ennakoimatonta, joka näyttää ilmaantuvan ja toteutuvan taiteilijoiden toimista riippumatta.

Taide ei siis ole väline, taiteella on omat välineensä. Myrsky-hankkeissa itse toiminta on varmaankin tunnistanut taiteellisen laatunsa, mutta millaisilla välineillä toimintaa tunnistetaan? Mitä ne, jotka eivät osallistu itse toimintaan, voivat toiminnasta sekä sen laadusta ja merkityksistä ymmärtää? Miten päättäjille ja kunnanemioille perustellaan tällaisen toiminnan merkitys kasvavien ihmisten maailmassa? Siihen vaikuttaa suuresti se, miten ja mitä hankkeesta havaitaan, kerrotaan ja

esitetään. Epäilemättä myös se vaikuttaa, millaisia kulttuuripoliittisia tavoitteita ja odotuksia Myrskyn käynnistämisen taustalle on jo muotoutunut.